

แนวทางการจัดให้มีกฎหมายเพื่อการกำหนดฐานความผิดคดีละเมิด
สิทธิหรือเสรีภาพที่รับรองไว้ในรัฐธรรมนูญ
LEGAL GUIDELINES FOR THE OFFENCES AGAINST LIBERTY OR
RIGHT SUBJECT TO CONSTITUTION

¹จุฬาลักษณ์ สกุนวัฒน์ศักดิ์

¹Chulalak Skunwattanasak

มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี, ประเทศไทย
Sripatum University Chonburi Campus, Thailand.

¹Buaphan_ch@gmail.com

Received November 10, 2022; Revised November 25, 2022; Accepted December 30, 2022

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการฟ้องคดีละเมิดสิทธิมนุษยชนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2561 มาตรา 7 (11) เห็นว่าถ้ามีการบัญญัติประเภทคดีหรือวัตถุแห่งคดีให้มีความชัดเจนกว่านี้จะเป็นการดีต่อการใช้สิทธิเสรีภาพของประชาชนในการนำคดีเข้าสู่การพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ในฐานะเป็นกฎหมายเชิงกระบวนการให้นำไปสู่สิทธิและเสรีภาพที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และกฎหมายสารบัญญัติที่บัญญัติรับรองสิทธิและเสรีภาพไว้ จึงจะทำให้กระบวนการในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนที่จะต้องมีการรับรองสิทธิและเสรีภาพในฐานะเป็นกฎหมายสารบัญญัติและกฎหมายนำไปสู่สิทธิขั้นพื้นฐานก็คือกฎหมายวิธีสบัญญัติหรือกฎหมายเชิงกระบวนการจึงจะถือว่ากระบวนการในการรับรองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพและลดปัญหาและอุปสรรคในการฟ้องคดีได้

จากการศึกษาพบว่า ประเภทคดีหรือวัตถุแห่งคดีละเมิดสิทธิมนุษยชนในทางอาญา ประเภทคดีหรือวัตถุแห่งคดีละเมิดสิทธิมนุษยชนในทางอาญา เป็นคดีที่มีการกระทำความผิดที่ใช้

¹ นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี

มาตรการทางอาญาเป็นหลักในการดำเนินคดีและลงโทษจำเลย และคดีดังกล่าวเป็นการฆ่าในลักษณะทารุณโหดร้ายแก่ผู้ที่อยู่ในบังคับและไม่อาจใช้อำนาจป้องกันได้ แต่ปรากฏว่าไม่มีประเด็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนในการดำเนินคดีแต่อย่างใด เพราะอาศัยฐานการพิจารณาตามประมวลกฎหมายอาญาเป็นหลัก ส่วนการฆ่าในลักษณะทารุณโหดร้ายหรือมีลักษณะพิเศษของเจตนา นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายอาญาว่าประสงค์ต่อผลหรือเล็งเห็นผลเท่านั้น แต่การฆ่าลักษณะนี้เป็นการฆ่าที่มีลักษณะเป็นการฆ่าเพื่อทำลายพยานหลักฐานต่อบุคคลที่ไม่มีโอกาสได้รับสิทธิตามกฎหมาย และผู้ที่ทำการฆ่านั้นเป็นผู้มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงและได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชาในฐานะเจ้าหน้าที่รัฐที่มีหน้าที่ได้รับมอบหมายมาแก้ไขปัญหาการกระทำทารุณโหดร้ายแก่ผู้หลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย นอกจากนั้นบุคคลเหล่านี้แม้จะเป็นคนต่างด้าวแต่เขาได้รับการคุ้มครองในฐานะเป็นพลเมืองที่ได้รับสิทธิขั้นพื้นฐานที่มีการรับรองไว้ใน รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 4 ที่ได้รับรองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครอง

ประเภทคดีหรือวัตถุแห่งคดีละเมิดสิทธิมนุษยชนในทางปกครอง การได้วิเคราะห์กรณีศึกษาข้างต้นเห็นว่าเป็นกรณีที่หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการตามหน้าที่แต่เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนแห่งประชาชนซึ่งถือว่าการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบจึงให้อำนาจต่อศาลปกครองในการที่จะเพิกถอนสัญญาทางปกครองที่ได้กระทำกับบริษัทเอกชน ซึ่งศาลปกครองวินิจฉัยเฉพาะในส่วนของการเพิกถอนคำสั่งทางปกครอง แต่ประเด็นสิทธิมนุษยชนตามที่ได้รับรองไว้ในรัฐธรรมนูญในการเอามนุษย์ไปเปรียบเสมือนสิ่งของหรือสินค้าขนส่งหรือการค้าขายมนุษย์เยี่ยงสิ่งของหรือสินค้าเป็นคดีละเมิดสิทธิมนุษยชน หรือกรณีการอุ้มฆ่าหรืออุ้มหาย หรือกรณีการฆ่าในลักษณะทารุณโหดร้ายหรือคดีสุสานโรฮิงญาเป็นกรณีที่น่าประเด็นการฆ่าตามประมวลกฎหมายอาญา การละเมิดสิทธิมนุษยชน

ประเภทคดีหรือวัตถุแห่งคดีละเมิดสิทธิมนุษยชนในทางแพ่งและในทางระหว่างประเทศ การคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในทางระหว่างประเทศถือว่ามีความท้าทายต่อการพัฒนากฎหมายของประเทศไทยเป็นอย่างมากเพราะประเทศไทยได้นำเอาแนวทางต่างๆ และรูปแบบการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนมาบัญญัติไว้ในกฎหมายของประเทศไทยโดยเฉพาะหลักการตามที่กำหนดโดยองค์การสหประชาชาติที่ประเทศไทยมีพันธกรณีที่จะต้องปฏิบัติตามในฐานะเป็นประเทศสมาชิกภาพ โดยมีจำนวนทั้งสิ้น 9 ฉบับ ซึ่งประเทศไทยมีพันธกรณีที่จะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น และประเทศไทยก็ได้มีการนำพันธกรณีมาทำการปรับปรุงกฎหมายหลายฉบับ เช่น มาตรการในการสอบสวนคดีเด็กตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาที่จะต้องปฏิบัติตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (Convention on the Rights of the Child: CRC) หรือการบัญญัติกฎหมายคุ้มครองคนพิการที่ ประเทศไทย มีพันธกรณีที่จะต้องปฏิบัติตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการ

(Convention on the Rights of the Persons with Disabilities: CRPD) และในปัจจุบันการตื่นตัวของสังคมสมัยใหม่ที่เรียกร้องหาความเท่าเทียมกันในสังคม เช่น การได้รับความยอมรับและการเข้ามามีบทบาททางการเมืองและสังคมในระดับโลก ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มหลากหลายทางเพศ (LGBTQ+) หรือ “ความเท่าเทียมกันระหว่างเพศ” ซึ่งให้บทบาทชายและหญิงมีความเท่าเทียมกัน อันเป็น “สิทธิขั้นพื้นฐาน” (Fundamental Right) ที่ทุกคนมีความเสมอภาคกันต่อหน้ากฎหมาย ถึงอย่างไรก็ตาม ก็ปฏิเสธไม่ได้เช่นกันว่า “เจตจำนงเสรี” ยังถูกจำกัดอยู่ในอีกหลายๆ แห่งทั่วทุกมุมโลก ดังเจตนารมณ์ที่กำหนดไว้ในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนที่ให้ทุกรัฐพัฒนากฎหมายการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนให้มีมาตรฐานเท่าเทียมกัน

คำสำคัญ : กฎหมายเพื่อกำหนดฐานความผิด, คดีละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพ, รัฐธรรมนูญ

Abstract

The purpose of this thesis is to study problems and obstacles in prosecuting human rights violation cases under Section 7 (11) of the Organic Act on the Procedures of the Constitutional Court B.E. 2561 (2018). To be clearer, it would be better for the exercise of rights and liberties of the people in bringing cases to the Constitutional Court as a procedural law leading to the rights and liberties provided in the Constitution of the Kingdom of Thailand, B.E. 2560 and the substantive law that guarantees rights and liberties. Therefore, it will complete the process of protecting human rights that must have a law certifying rights and liberties as a substantive law and the law leading to that right, that is, the method law. Legislation or procedural legislation can therefore be regarded as a complete process in ensuring the rights and liberties of the people effectively and reducing problems and obstacles in litigation.

The study found that Type of case or object of human rights violation in a criminal case Type of case or object of human rights violation in a criminal case It is a case where there is an offense that uses criminal measures as the main prosecution and punishment of the defendant. And the aforementioned cases are murders in a cruel manner to those who are in force and cannot use their defense powers. But it appeared that there was no human rights violation in the prosecution. Because based mainly on the consideration of the Criminal Code As for killing in a cruel manner or with special intentions other than those specified in the Criminal Code as intended only for the

purpose or foreseeing the effect. But this type of killing is a kind of killing that kills to destroy evidence against a person who has no opportunity to have legal rights. And the person who committed the killing was directly responsible and was assigned by the commander as a government official whose duty was to resolve the atrocities against illegal immigrants. In addition, these people, although they are aliens, are protected as citizens with basic rights guaranteed in the 2017 Constitution of the Kingdom of Thailand, Article 4, which guarantees human dignity, rights and liberties. and equality of persons shall be protected.

The type of case or object of the case that violates human rights in the administration An analysis of the above case studies found that it was a case of a government agency or a government official acting in accordance with their duties but it violated the human rights of the people, which was considered a misconduct. to revoke administrative contracts made with private companies which the Administrative Court ruled only on the part of the revocation of the administrative order But the issue of human rights as affirmed in the constitution in the case of using human beings as goods or transported goods or degrading human beings like goods or goods is a human rights violation. or in the case of abduction, murder or disappearance Or the case of brutal killing or the case of the Rohingya cemetery is the case that brings the issue of killing under the Criminal Code. violation of human rights

Type of case or subject of human rights violations in civil and international cases The protection of human rights in international affairs plays a significant role in the development of Thailand's law because Thailand has adopted various approaches. And the form of human rights protection is stipulated in the laws of Thailand, especially the principles set out by the United Nations that Thailand is obligated to comply with as a member country. There are 9 copies in total, which Thailand has an obligation to comply with the criteria mentioned above. And Thailand has brought obligations to improve many laws, such as measures for investigating cases of children under the Criminal Procedure Code that must comply with the Convention on the Rights of the Child (CRC) or legislation. Protection of Persons with Disabilities Thailand has an obligation to comply with the Convention on the Rights of the Persons with Disabilities: CRPD. Recognized and played a role in politics and society on a global scale. Whether it's a LGBTQ+ group or "gender equality" which gives equal roles for men and women, which is a "fundamental right" (Fundamental Rights) that everyone is equal before the law. however Can't deny

that too. “Free will” is still restricted in many places. of all over the world This is in line with the intention set out in the Universal Declaration of Human Rights for all states to develop laws to protect human rights with equal standards.

Keywords : Laws for Determining the Base of Offenses, Cases of Infringement of Rights or Liberties, Constitution

บทนำ

มนุษย์ทุกคนบนโลกไม่ว่าจะอยู่ในประเทศใดหรือเป็นประชากรของประเทศใดย่อมมีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ (Human Dignity) ที่เหมือนและเท่าเทียมกันดังที่ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights: UDHR) กำหนดไว้ จึงเป็นที่มาของการคุ้มครองสิทธิที่ภาคีสมาชิกองค์การสหประชาชาติ (United Nations: UN) ให้การรับรองเพื่อให้เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในด้านต่างๆ ได้แก่ สิทธิพลเมือง และสิทธิทางการเมือง สิทธิทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ปัญหาที่เกิดขึ้นมาก็คือมีการละเมิดสิทธิมนุษยชนด้วยการกระทำในรูปแบบต่าง ๆ ต่อมนุษย์ เช่น การทรมาน การอุ้มหาย หรือการบังคับให้สูญหาย เด็ก สตรี คนพิการ กลุ่มชาติพันธุ์ แรงงาน การโยกย้ายถิ่นและครอบครัว การค้ามนุษย์ ปัญหาที่กล่าวมานี้ล้วนเป็นปัญหาที่เกิดจากการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่เกิดขึ้นในทุกประเทศทั่วโลก และแม้ว่าจะมีกฎหมายกำหนดให้กระทำความเช่นนี้เป็นความผิดอาญาก็ตามแต่การจะเอาผู้กระทำความผิดไปลงโทษได้นั้นจะเป็นที่จะต้องมีการพิจารณาความผิดเป็นการเฉพาะซึ่งก็มีหลายประเทศที่มีกฎหมายวิธีพิจารณาความผิดที่ใช้กับการพิจารณาความผิดสิทธิมนุษยชน แต่ก็ยังมีอีกหลายประเทศที่ยังคงจัดให้การกระทำละเมิดต่อสิทธิมนุษยชนเป็นการกระทำผิดอาญาทั่วไปและได้ใช้วิธีพิจารณาความผิดอาญาซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้กับการพิจารณาความผิดอาญา ทำให้บ่อยครั้งที่การละเมิดสิทธิมนุษยชนแฝงอยู่ในการกระทำผิดอาญาจึงส่งผลให้ความผิดละเมิดสิทธิมนุษยชนมิได้ถูกนำมาพิจารณาเป็นความผิดอยู่ด้วยจึงน่าจะขัดกับการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน และไม่สร้างความเกรงกลัวให้แก่ผู้ละเมิดสิทธิมนุษยชนเพราะเหตุแห่งปัญหาของกระบวนการวิธีพิจารณาความผิดอาญา เช่นนี้มีในหลายประเทศ และมีในประเทศไทยที่พบว่ามีการละเมิดสิทธิมนุษยชนเกิดขึ้นแต่ก็ไม่สามารถลงโทษผู้ละเมิดได้ ทั้งๆ ที่การจะคุ้มครองสิทธิมนุษยชนนั้นสามารถดำเนินการโดยองค์กรในระดับต่าง ๆ นับตั้งแต่การป้องกัน แก้ไข และเยียวยา ที่สำคัญก็คือ การจะคุ้มครองได้ดีก็คือการนำผู้กระทำความผิดไปลงโทษให้ได้

สำหรับสิทธิมนุษยชนนั้นเป็นสิทธิ เสรีภาพ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ การเลือกปฏิบัติและความเสมอภาคที่ได้กำหนดไว้ในกฎหมายระหว่างประเทศโดยปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน

พ.ศ. 2491 (Universal Declaration of Human Rights) ซึ่งเป็นรากฐานแห่งสิทธิมนุษยชน (Core of Human Right) ที่ทุกประเทศนำไปตราเป็นกฎหมายกำหนดเป็นสิทธิขั้นพื้นฐาน (Fundamental right) ประเทศไทยในฐานะเป็นภาคีสหประชาชาติ ก็ได้นำหลักสิทธิมนุษยชนดังกล่าวมาอนุวัติการไว้ในรัฐธรรมนูญ และมีการจัดตั้งองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ คือ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ แต่ที่เป็นปัญหาในการนำผู้กระทำความผิดมาลงโทษฐานละเมิดสิทธิมนุษยชน ผู้กระทำความผิดฐานละเมิดสิทธิมนุษยชนก็ดี มาตรการที่จะลงโทษแก่ผู้กระทำความผิดก็ดี จะแฝงอยู่ในลักษณะของการกระทำความผิดทางอาญา (กรมองค์การระหว่างประเทศ, 2551) ซึ่งในการฟ้องคดีอาญานั้นเป็นการพิจารณาคดีตามรูปแบบที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา โดยศาลอาญาจะต้องพิจารณาตามองค์ประกอบฐานความผิด ถ้าเห็นว่าจำเลยได้กระทำความผิดตามองค์ประกอบความผิดอาญาและไม่มีการยกเว้นโทษตามกฎหมาย ให้ศาลลงโทษแก่จำเลยตามความผิด ดังนั้นในการพิจารณาคดีอาญามุ่งเน้นที่องค์ประกอบความผิดอาญาเป็นสาระสำคัญ โดยมีได้หีบยกประเด็นสาระสำคัญของการละเมิดสิทธิมนุษยชนมาเป็นสารัตถะ (Substance) ในการพิจารณาคดีจึงทำให้คดีละเมิดสิทธิมนุษยชนถูกลดค่าลงเป็นเพียงการพิจารณาตามองค์ประกอบฐานความผิดตามกฎหมายอาญาเท่านั้น (จรัญ โฆษณานันท์, 2559)

ดังนั้น จึงทำให้การคุ้มครองสิทธิมนุษยชนขาดองค์กรตุลาการในการพิจารณาคดีละเมิดสิทธิมนุษยชนโดยตรง และมีกฎหมายวิธีพิจารณาคดีสิทธิมนุษยชนเป็นการเฉพาะ แม้การพิจารณาคดีละเมิดสิทธิมนุษยชนจะเป็นอำนาจหน้าที่ของศาลรัฐธรรมนูญ ซึ่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2561 มาตรา 7 (11) กำหนดให้บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพโดยตรงและได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้นั้นเนื่องจากการถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพนั้น ย่อมมีสิทธิยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญว่าการกระทำนั้นขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญได้ก็ตาม แต่พบว่า คดีที่ประชาชนใช้สิทธิฟ้อง (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 213) และศาลรัฐธรรมนูญได้ยกคำร้องโดยมีเหตุผลของการเป็นคดีที่ยังมิได้ดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2561 และเป็นคดีที่ไม่ปรากฏว่ามีการกระทำอันเป็นการละเมิดต่อสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ นอกจากจะต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขข้างต้นแล้ว ยังจะต้องเป็นคดีที่มีใ้กรณีที่มีกฎหมายบัญญัติขั้นตอนและวิธีการไว้เป็นการเฉพาะ และยังมีได้ดำเนินการตามขั้นตอนหรือวิธีการนั้นครบถ้วน หรือเป็นเรื่องที่อยู่ระหว่างการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลอื่น หรือเรื่องที่ศาลอื่นมีคำพิพากษาหรือคำสั่งถึงที่สุดแล้ว (พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2561)

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความเป็นมาและความสำคัญของการจัดให้มีกฎหมายเพื่อกำหนดฐานความผิดคดีละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่ได้รับรองไว้ในรัฐธรรมนูญ
2. เพื่อศึกษาประวัติ ความเป็นมา แนวคิด และทฤษฎีการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพที่ได้รับรองไว้ในรัฐธรรมนูญ
3. เพื่อศึกษามาตรการทางกฎหมายของประเทศไทยและกฎหมายต่างประเทศเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ
4. เพื่อวิเคราะห์การจัดให้มีกฎหมายเพื่อกำหนดฐานความผิดคดีละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่ได้รับรองไว้ในรัฐธรรมนูญ
5. เพื่อให้ได้มาซึ่งบทสรุปและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดให้มีกฎหมายเพื่อกำหนดฐานความผิดคดีละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่ได้รับรองไว้ในรัฐธรรมนูญ

สมมติฐานของการศึกษา

การที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2561 มาตรา 7(11) กำหนดให้ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจและหน้าที่พิจารณาวินิจฉัยคดีที่ผู้ถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครองไว้ร้องขอว่าการกระทำนั้นขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ก่อให้เกิดปัญหาในการกำหนดประเภทฐานความผิดคดีละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่ได้รับรองไว้ในรัฐธรรมนูญว่ามีขอบเขตหรือสาระสำคัญอย่างไร เพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญมีหลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติในการรับและวินิจฉัยคดี และจะทำให้ประชาชนได้รู้ถึงสิทธิของตนในการใช้สิทธิดำเนินคดีละเมิดสิทธิและเสรีภาพของประชาชนดั่งนั้น ถ้ามีการกำหนดฐานความผิดคดีละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่ได้รับรองไว้ในรัฐธรรมนูญโดยให้เพิ่มเป็นหมวดหนึ่งในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2561 ว่าด้วย ข้อหาความผิดเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนย่อมจะทำให้เป็นการประกันสิทธิและเสรีภาพของประชาชนได้เป็นอย่างดีและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ขอบเขตการศึกษา

การศึกษาวិทยานิพนธ์นี้ใช้วิธีการศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลโดยใช้วิธีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ในรูปแบบการศึกษาวิจัยเอกสาร (Documentary

Research) ได้แก่ ตำราทางวิชาการ หนังสือ รายงาน วิจัย บทความทางกฎหมายทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ ตำบกฎหมาย วิทยานิพนธ์ เว็บไซต์ต่าง ๆ ตลอดจนถึงเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดให้มีกฎหมายเพื่อกำหนดฐานความผิดคดีละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่ได้รับรองไว้ในรัฐธรรมนูญ

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้ใช้วิธีการวิจัยเอกสาร (Documentary research) โดยการศึกษาและรวบรวมจากตำราทางกฎหมาย บทความ วารสาร ระเบียบ รวมทั้งตำบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดให้มีกฎหมายเพื่อกำหนดฐานความผิดคดีละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่ได้รับรองไว้ในรัฐธรรมนูญ รวมทั้งศึกษากฎหมายระหว่างประเทศและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการจัดให้มีกฎหมายเพื่อกำหนดฐานความผิดคดีละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่ได้รับรองไว้ในรัฐธรรมนูญ ตลอดจนศึกษาแนวความคิดและเหตุผลของนักกฎหมาย รวมทั้งคำพิพากษาที่เกี่ยวข้องอันจะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาวเคราะห์และเสนอแนะต่อไป

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงความเป็นมาและความสำคัญของการจัดให้มีกฎหมายเพื่อกำหนดฐานความผิดคดีละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่ได้รับรองไว้ในรัฐธรรมนูญ
 2. ทำให้ทราบถึงประวัติ ความเป็นมา แนวคิด และทฤษฎีการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพที่ได้รับรองไว้ในรัฐธรรมนูญ
 3. ทำให้ทราบถึงมาตรการทางกฎหมายของประเทศไทยและกฎหมายต่างประเทศเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ
 4. ทำให้ได้มาซึ่งผลการวิเคราะห์การจัดให้มีกฎหมายเพื่อกำหนดฐานความผิดคดีละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่ได้รับรองไว้ในรัฐธรรมนูญ
 5. ทำให้ได้มาซึ่งบทสรุปและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดให้มีกฎหมายเพื่อกำหนดฐานความผิดคดีละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่ได้รับรองไว้ในรัฐธรรมนูญ
- เหลือผลการศึกษา

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการจัดให้มีกฎหมายเพื่อกำหนดฐานความผิดคดีละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รับรองไว้ในรัฐธรรมนูญ สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ปัญหาและอุปสรรคในการฟ้องคดีละเมิดสิทธิมนุษยชนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2561 มาตรา 7(11) มีปัญหาอยู่หลายประการดังได้ทำการวิเคราะห์ในบทที่ 4 แล้วนั้น เห็นว่าถ้ามีการบัญญัติประเภทคดีหรือวัตถุแห่งคดีให้มีความชัดเจนกว่านี้จะเป็นการดีต่อการใช้สิทธิเสรีภาพของประชาชนในการนำคดีเข้าสู่การพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญในฐานะเป็นกฎหมายเชิงกระบวนการให้นำไปสู่สิทธิและเสรีภาพที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และกฎหมายสารบัญญัติที่บัญญัติรับรองสิทธิและเสรีภาพไว้จึงจะทำให้กระบวนการในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนที่จะต้องมีการกฎหมายรับรองสิทธิและเสรีภาพในฐานะเป็นกฎหมายสารบัญญัติและกฎหมายนำไปสู่สิทธินั้นนั้นก็คือกฎหมายวิธีสบัญญัติหรือกฎหมายเชิงกระบวนการจึงจะถือว่ากระบวนการในการรับรองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพและลดปัญหาและอุปสรรคในการฟ้องคดีได้

2. วิเคราะห์ประเภทคดีหรือวัตถุแห่งคดีละเมิดสิทธิมนุษยชนในทางอาญา เมื่อได้ทำการวิเคราะห์ในบทที่ 4 แล้วประเภทคดีหรือวัตถุแห่งคดีละเมิดสิทธิมนุษยชนในทางอาญา เป็นคดีที่มีการกระทำความผิดที่ใช้มาตรการทางอาญาเป็นหลักในการดำเนินคดีและลงโทษจำเลย และคดีดังกล่าวเป็นการฆ่าในลักษณะทารุณโหดร้ายแก่ผู้ที่อยู่ในบังคับและไม่อาจใช้อำนาจป้องกันได้ แต่ปรากฏว่าไม่มีประเด็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนในการดำเนินคดีแต่อย่างใด เพราะอาศัยฐานการพิจารณาตามประมวลกฎหมายอาญาเป็นหลัก ส่วนการฆ่าในลักษณะทารุณโหดร้ายหรือมีลักษณะพิเศษของเจตนาออกเหนือจากที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายอาญาว่าประสงค์ต่อผลหรือเล็งเห็นผลเท่านั้น แต่การฆ่าลักษณะนี้เป็นการฆ่าที่มีลักษณะเป็นการฆ่าเพื่อทำลายพยานหลักฐานต่อบุคคลที่ไม่มีโอกาสได้รับสิทธิตามกฎหมาย และผู้ที่ทำการฆ่านั้นเป็นผู้มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงและได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชาในฐานะเจ้าหน้าที่รัฐที่มีหน้าที่ได้รับมอบหมายมาแก้ไขปัญหากการกระทำทารุณโหดร้ายแก่ผู้หลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย นอกจากนั้นบุคคลเหล่านี้แม้จะเป็นคนต่างด้าวแต่เขาได้รับการคุ้มครองในฐานะเป็นพลเมืองที่ได้รับสิทธิขั้นพื้นฐานที่มีการรับรองไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 4 ที่ได้รับรองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครอง ซึ่งเป็นบทบัญญัติคุ้มครองในระดับสากลที่มีใช้คุ้มครองแต่เฉพาะปวงชนชาวได้ และสอดคล้องกับหลัก

ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน พ.ศ. 2491 (ค.ศ. 1948) ข้อ 2 ที่กำหนดให้ทุกคนย่อมมีสิทธิและอิสรภาพทั้งปวงตามที่กำหนดไว้ในปฏิญญานี้ โดยปราศจากการแบ่งแยกไม่ว่าชนชาติ อาติ เชื้อชาติ ผิว เพศ ภาษา ศาสนา ความคิดเห็นทางการเมืองหรือทางอื่น พื้นเพทางชาติหรือสังคม ทรัพย์สิน การเกิด หรือสถานะอื่น นอกเหนือจากนี้จะไม่มีการแบ่งแยกใดบนพื้นฐานของสถานะทางการเมือง ทางกฎหมายหรือทางการระหว่างประเทศของประเทศ หรือดินแดนที่บุคคลสังกัด ไม่ว่าดินแดนนั้นจะเป็นเอกราช อยู่ในความพิพาท มีได้ปกครองตนเอง หรืออยู่ภายใต้การจำกัดอธิปไตยอื่นใด และข้อ 5 กำหนดไว้ว่า บุคคลใดจะถูกกระทำการทรมานหรือการปฏิบัติหรือการลงโทษที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรมหรือย่ำยีศักดิ์ศรีไม่ได้ กรณีข้างต้นจึงทำให้คดีละเมิดสิทธิมนุษยชนถูกแฝงอยู่ในคดีอาญาโดยไม่ได้ถูกหยิบยกขึ้นพิจารณาคดีเป็นข้อหาละเมิดสิทธิมนุษยชนเป็นการเฉพาะทั้งศาลยุติธรรมก็ไม่ได้มีอำนาจตามกฎหมายที่ต้องพิจารณาข้อหาละเมิดสิทธิมนุษยชน ปัญหาจึงพบว่าข้อหาละเมิดสิทธิมนุษยชนถูกลดค่าลงเป็นไปตามฐานความผิดอาญาโดยมิได้ถูกนำมาเป็นสาระัตถะในการพิจารณาคดีแต่อย่างใด ปัญหาด้านการละเมิดสิทธิมนุษยชนก็ยังคงมีอยู่ในสังคมและไม่ได้รับการแก้ไขหรือเยียวยาตามกฎหมาย

3. วิเคราะห์ประเภทคดีหรือวัตถุแห่งคดีละเมิดสิทธิมนุษยชนในทางปกครอง การได้วิเคราะห์กรณีศึกษาข้างต้นเห็นว่าเป็นกรณีที่หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการตามหน้าที่แต่เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนแห่งประชาชนซึ่งถือว่าการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบจึงให้อำนาจต่อศาลปกครองในการที่จะเพิกถอนสัญญาทางปกครองที่ได้กระทำกับบริษัทเอกชน ซึ่งศาลปกครองวินิจฉัยเฉพาะในส่วนของการเพิกถอนคำสั่งทางปกครอง แต่ประเด็นสิทธิมนุษยชนตามที่ได้รับรองไว้ในรัฐธรรมนูญในการเอามนุษย์ไปเปรียบเสมือนสิ่งของหรือสินค้าขนส่งหรือการค้าด้วยค่ามนุษย์เยี่ยงสิ่งของหรือสินค้าเป็นคดีละเมิดสิทธิมนุษยชน หรือกรณีการอุ้มฆ่าหรืออุ้มหายหรือกรณีการฆ่าในลักษณะทารุณโหดร้ายหรือคดีสุสานโรฮิงญาเป็นกรณีที่น่าประเด็นการฆ่าตามประมวลกฎหมายอาญา และกฎหมายพอกเงินมาเป็นเครื่องมือในการลงโทษผู้กระทำความผิดแต่ไม่มีประเด็นใดในคดีที่น่าสาระสำคัญของการละเมิดสิทธิมนุษยชนมาเป็นเครื่องมือในการดำเนินคดีแต่อย่างใด จึงทำให้คดีละเมิดสิทธิมนุษยชนถูกลดค่าลงไปใช้หลักกฎหมายอาญาแทนที่จะมีบทบัญญัติการละเมิดสิทธิมนุษยชน

4. วิเคราะห์ประเภทคดีหรือวัตถุแห่งคดีละเมิดสิทธิมนุษยชนในทางแพ่งและในทางระหว่างประเทศ การคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในทางระหว่างประเทศถือว่ามิใช่บทบาทต่อการพัฒนากฎหมายของประเทศไทยเป็นอย่างมากเพราะประเทศไทยได้นำเอาแนวทางต่าง ๆ และรูปแบบการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนมาบัญญัติไว้ในกฎหมายของประเทศไทยโดยเฉพาะหลักการตามที่กำหนดโดยองค์การสหประชาชาติที่ประเทศไทยมีพันธกรณีที่จะต้องปฏิบัติตามในฐานะเป็นประเทศสมาชิกภาพ โดยมีจำนวนทั้งสิ้น 9 ฉบับ ซึ่งประเทศไทยมีพันธกรณีที่จะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่

ได้กล่าวไว้ข้างต้น และประเทศไทยก็ได้มีการนำพันธกรณีมาทำการปรับปรุงกฎหมายหลายฉบับ เช่น มาตรการในการสอบสวนคดีเด็กตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาที่จะต้องปฏิบัติตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (Convention on the Rights of the Child: CRC) หรือการบัญญัติกฎหมายคุ้มครองคนพิการที่ประเทศไทยมีพันธกรณีที่จะต้องปฏิบัติตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการ (Convention on the Rights of the Persons with Disabilities: CRPD) และในปัจจุบันการตื่นตัวของสังคมสมัยใหม่ที่เรียกร้องหาความเท่าเทียมกันในสังคม เช่น การได้รับความยอมรับและการเข้ามามีบทบาททางการเมืองและสังคมในระดับโลก ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มหลากหลายทางเพศ (LGBTQ+) หรือ “ความเท่าเทียมกันระหว่างเพศ” ซึ่งให้บทบาทชายและหญิงมีความเท่าเทียมกัน อันเป็น “สิทธิขั้นพื้นฐาน” (Fundamental Right) ที่ทุกคนมีความเสมอภาคกันต่อหน้ากฎหมาย ถึงอย่างไรก็ตาม ก็ปฏิเสธไม่ได้อีกเช่นกันว่า “เจตจำนงเสรี” ยังถูกจำกัดอยู่ในอีกหลาย ๆ แห่งทั่วทุกมุมโลก ที่รอให้เราช่วยกันปกป้องและส่งเสริมให้ทุกคนมีสิทธิและเสรีภาพ อันเป็นหลักการพื้นฐานของสิทธิมนุษยชนที่ทุกคนพึงมีพึงได้โดยเท่าเทียมกันโดยไม่จำกัดว่าบุคคลนั้นจะอยู่ในความปกครองของรูปแบบการเมืองการปกครองแบบระบอบเสรีประชาธิปไตยหรือระบอบสังคมนิยม ดังเจตนารมณ์ที่กำหนดไว้ในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนที่ให้ทุกรัฐพัฒนากฎหมายการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนให้มีมาตรฐานเท่าเทียมกัน (United Nations, 2012).

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง แนวทางการจัดให้มีกฎหมายเพื่อกำหนดฐานความผิดคดีละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รับรองไว้ในรัฐธรรมนูญ แล้วผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

การฟ้องคดีละเมิดสิทธิมนุษยชนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2561 มาตรา 7 (11) เห็นว่าถ้ามีการบัญญัติประเภทคดีหรือวัตถุแห่งคดีให้มีความชัดเจนกว่านี้จะเป็นการดีต่อการใช้สิทธิเสรีภาพของประชาชนในการนำคดีเข้าสู่การพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญในฐานะเป็นกฎหมายเชิงกระบวนการให้นำไปสู่สิทธิและเสรีภาพที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และกฎหมายสารบัญญัติที่บัญญัติรับรองสิทธิและเสรีภาพไว้จึงจะทำให้ครบกระบวนการในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนที่จะต้องมีการบัญญัติรับรองสิทธิและเสรีภาพในฐานะเป็นกฎหมายสารบัญญัติและกฎหมายนำไปสู่สิทธินั้นนั่นก็คือกฎหมายวิธีสบัญญัติหรือกฎหมายเชิงกระบวนการจึงจะถือว่าครบกระบวนการในการรับรองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพและลดปัญหาและอุปสรรคในการฟ้องคดี

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

การฟ้องคดีละเมิดสิทธิมนุษยชนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2561 มาตรา 7(11) การที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2561 มาตรา 7(11) กำหนดสิทธิแก่ประชาชนในการมีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลรัฐธรรมนูญนั้น และยังมีสิทธิที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 213 กำหนดให้ประชาชนสามารถฟ้องต่อศาลรัฐธรรมนูญได้ ซึ่งเป็นบทบัญญัติให้สิทธิที่จะสามารถฟ้องคดีต่อศาลรัฐธรรมนูญได้โดยตรง แต่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2561 มาตรา 45, 46 และมาตรา 47 เป็นบทบัญญัติสร้างเงื่อนไขนอกเหนือจากการรับรองสิทธิไว้ในรัฐธรรมนูญ และเป็นเหตุผลให้ศาลรัฐธรรมนูญใช้ในการปฏิเสธสิทธิฟ้องคดีแก่ประชาชน ดังนั้นเพื่อให้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 213 มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นจึงเห็นควรให้มีการปรับปรุงพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2561 มาตรา 45, 46 และมาตรา 47 เพื่อให้สอดคล้องกับสิทธิที่ได้รับรองไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 213 ทำให้ทราบถึงประเภทคดีหรือวัตถุแห่งคดีละเมิดสิทธิมนุษยชนในทางอาญาจึงเห็นควรให้มีการกำหนดประเภทคดีละเมิดสิทธิมนุษยชนในทางอาญาไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2561 โดยนำเอาการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและสถานะของปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights) ฐานความผิดตามธรรมนูญกรุงโรมว่าด้วยศาลอาญาระหว่างประเทศ (Rome Statute of the International Criminal Court) และการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนแห่งสหภาพยุโรปตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐาน ค.ศ. 1950 (พ.ศ. 2493) และขอบเขตคดีละเมิดสิทธิมนุษยชนตามกฎหมายฉบับที่ 26 ว่าด้วย การจัดตั้งศาลสิทธิมนุษยชนของสาธารณรัฐอินโดนีเซีย ค.ศ. 2000 (พ.ศ. 2543) มาใช้เป็นแนวทางในการนำเสนอฐานความผิดในทางอาญา

และ วิเคราะห์ประเภทคดีหรือวัตถุแห่งคดีละเมิดสิทธิมนุษยชนในทางแพ่งและในทางระหว่างประเทศ จึงขอนำสิทธิขั้นพื้นฐานในรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐอินเดียตาม The Constitutional of India (Legislative Department, Ministry of Law and Justice, Government of India, Online, 2022) เพราะสาธารณรัฐอินเดียถือเป็นประเทศที่เพิ่งมีรัฐธรรมนูญของตนเองภายหลังจากรับเอกราชและมีรูปแบบรัฐธรรมนูญที่เป็นลายลักษณ์อักษร ดังนั้นจึงได้นำข้อดีของรัฐธรรมนูญต่างประเทศมาบรรจุไว้ในรัฐธรรมนูญของตนเอง การบัญญัติเรื่องสิทธิขั้นพื้นฐานก็ได้รับอิทธิพลมาจากรัฐธรรมนูญของสหรัฐอเมริกาในเรื่องที่ว่าด้วยสิทธิขั้นพื้นฐานของพลเมืองซึ่ง

อยู่ในบทบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมของรัฐธรรมนูญอเมริกาฉบับที่ 1-10 ที่เรียกกันว่า “Bill of Rights” อาจกล่าวได้ว่า เนื่องจากรัฐธรรมนูญอเมริกาเป็นรัฐธรรมนูญลายลักษณ์อักษรที่มีความเก่าแก่มากที่สุดในโลกที่มีผลบังคับใช้จนถึงปัจจุบัน จึงเป็นต้นแบบและแรงบันดาลใจในการร่างรัฐธรรมนูญของประเทศอื่นๆ ด้วย (อาดิลัน อูสมมา, 2564: 143)

ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัย

1. ปัญหาและอุปสรรคในการฟ้องคดีละเมิดสิทธิมนุษยชนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2561 มาตรา 7(11) การที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2561 มาตรา 7(11) กำหนดสิทธิแก่ประชาชนในการมีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลรัฐธรรมนูญนั้น และยังมีสิทธิที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 213 กำหนดให้ประชาชนสามารถฟ้องต่อศาลรัฐธรรมนูญได้ ซึ่งเป็นบทบัญญัติให้สิทธิที่จะสามารถฟ้องคดีต่อศาลรัฐธรรมนูญได้โดยตรง แต่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2561 มาตรา 45, 46 และมาตรา 47 เป็นบทบัญญัติสร้างเงื่อนไขนอกเหนือจากการรับรองสิทธิไว้ในรัฐธรรมนูญ และเป็นเหตุผลให้ศาลรัฐธรรมนูญใช้ในการปฏิเสธสิทธิฟ้องคดีแก่ประชาชน ดังนั้นเพื่อให้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 213 มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จึงเห็นควรให้มีการปรับปรุงพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2561 มาตรา 45, 46 และมาตรา 47 เพื่อให้สอดคล้องกับสิทธิที่ได้รับรองไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 213 ข้างต้น

2. วิเคราะห์ประเภทคดีหรือวัตถุแห่งคดีละเมิดสิทธิมนุษยชนในทางอาญา จึงเห็นควรให้มีการกำหนดประเภทคดีละเมิดสิทธิมนุษยชนในทางอาญาไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2561 โดยนำเอาการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและสถานะของปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights) ฐานความผิดตามธรรมนูญกรุงโรมว่าด้วยศาลอาญาระหว่างประเทศ (Rome Statute of the International Criminal Court) และการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนแห่งสหภาพยุโรปตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐาน ค.ศ. 1950 (พ.ศ. 2493) และขอบเขตคดีละเมิดสิทธิมนุษยชนตามกฎหมายฉบับที่ 26 ว่าด้วย การจัดตั้งศาลสิทธิมนุษยชนของสาธารณรัฐอินโดนีเซีย ค.ศ. 2000 (พ.ศ.2543) มาใช้เป็นแนวทางในการนำเสนอฐานความผิดในทางอาญา

ซึ่งการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนเป็นส่วนรวมนั้น หมายถึง การกระทำในลักษณะ ดังต่อไปนี้ (Office of the President Office of the National Human Rights Commission, 2012: 87–89) (รจนคม สุขภักข, 2561: 40)

3. วิเคราะห์ประเภทคดีหรือวัตถุแห่งคดีละเมิดสิทธิมนุษยชนในทางปกครอง จึงเห็นควรให้มีการบัญญัติประเภทหรือวัตถุแห่งคดีละเมิดสิทธิมนุษยชนในทางปกครองไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2561 โดยมีเนื้อหา ดังนี้

มาตรา... บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน

มาตรา... การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล เพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมือง

มาตรา... ห้ามเลือกปฏิบัติเพราะเหตุแห่งความพิการในทุกด้านที่เกี่ยวข้องกับการจ้างแรงงาน เงื่อนไขการคัดเลือกบุคคล การว่างจ้างและการจ้างงาน การจ้างงานอย่างต่อเนื่อง ความก้าวหน้าในอาชีพการงาน และสภาพการทำงานที่ถูกสุขอนามัยและปลอดภัยไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานของรัฐหรือเอกชน

มาตรา... เจ้าหน้าที่ผู้ใดปฏิบัติตามหน้าที่มีสิทธิเรียกร้องขอความคุ้มกันตามกฎหมายของศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยได้

4. วิเคราะห์ประเภทคดีหรือวัตถุแห่งคดีละเมิดสิทธิมนุษยชนในทางแพ่งและในทางระหว่างประเทศ จึงขอนำสิทธิขั้นพื้นฐานในรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐอินเดียตาม The Constitutional of India (Legislative Department, Ministry of Law and Justice, Government of India, Online, 2022) เพราะสาธารณรัฐอินเดียถือเป็นประเทศที่เพิ่งมีรัฐธรรมนูญของตนเองภายหลังจากรับเอกราชและมีรูปแบบรัฐธรรมนูญที่เป็นลายลักษณ์อักษร ดังนั้น จึงได้นำข้อดีของรัฐธรรมนูญต่างประเทศมาบรรจุไว้ในรัฐธรรมนูญ ของตนเอง การบัญญัติเรื่องสิทธิขั้นพื้นฐานก็ได้รับอิทธิพลมาจากรัฐธรรมนูญของสหรัฐอเมริกาในเรื่องที่ว่าด้วยสิทธิขั้นพื้นฐานของพลเมืองซึ่งอยู่ในบทบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมของรัฐธรรมนูญอเมริกันฉบับที่ 1-10 ที่เรียกกันว่า “Bill of Rights” อาจกล่าวได้ว่า เนื่องจากรัฐธรรมนูญอเมริกาเป็นรัฐธรรมนูญลายลักษณ์อักษรที่มีความเก่าแก่มากที่สุดในโลกที่มีผลบังคับใช้จนถึงปัจจุบัน จึงเป็นต้นแบบและแรงบันดาลใจในการร่างรัฐธรรมนูญของประเทศอื่นๆ ด้วย (อาติลัน อูสมมา, 2564: 143)

จากผลการสรุปและเสนอแนะผู้ศึกษาจึงเห็นควรเสนอร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2561 โดยมีเนื้อหาสาระดังต่อไปนี้

มาตรา... บุคคลใดกระทำการทำลายล้างเผ่าพันธุ์ที่มีลักษณะเป็นการกระทำใด ๆ ซึ่งกระทำด้วยเจตนาที่จะทำลายกลุ่มชนชาติ กลุ่มชาติพันธุ์ กลุ่มเชื้อชาติ หรือกลุ่มทางศาสนา ทั้งหมดหรือแต่บางส่วน เพียงเพราะเป็นกลุ่มเช่นนั้น ดังต่อไปนี้ 1. การฆ่าสมาชิกของกลุ่ม 2. การก่อให้เกิดอันตรายต่อร่างกาย หรือจิตใจอย่างสาหัสต่อสมาชิกในกลุ่ม 3. การจงใจก่อให้เกิดสภาวะที่เกี่ยวกับเงื่อนไขการดำรงชีวิตที่เล็งเห็นว่าจะนำไปสู่การทำลายล้างทางกายภาพของกลุ่มทั้งหมดหรือบางส่วน 4. การกำหนดมาตรการที่เจตนาที่ขัดขวางมิให้มีการกำเนิดบุตรภายในกลุ่ม และ 5. การบังคับโยกย้ายเด็กของกลุ่มดังกล่าวไปยังอีกกลุ่มหนึ่ง

มาตรา... บุคคลใดกระทำการอาชญากรรมต่อมนุษยชาติอันมีลักษณะเป็นการโจมตีอย่างกว้างขวาง การฆ่าอันเป็นการทารุณโหดร้ายหรืออย่างเป็นระบบโดยมีเป้าหมายต่อประชากรพลเรือนโดยรู้ถึงการโจมตีนั้น ซึ่งมีลักษณะดังต่อไปนี้ 1. การฆ่าคนโดยเจตนา 2. การทำลายล้าง 3. การเอาคนลงเป็นทาส 4. กานเรนเทศ หรือบังคับโยกย้ายประชากร 5. การจำคุกหรือการลิดรอนเสรีภาพทางกายภาพที่ร้ายแรงอื่น ๆ ซึ่งละเมิดต่อกฎเกณฑ์ขั้นพื้นฐานของกฎหมายระหว่างประเทศ 6. การทรมาน 7. การข่มขืนกระทำชำเรา การทำให้เป็นทาสทางเพศ การบังคับให้เป็นโสเภณี การบังคับให้ตั้งครรภ์ การบังคับให้ทำหมัน หรือการกระทำรุนแรงทางเพศ ในรูปแบบอื่นใดซึ่งมีความร้ายแรงในระดับที่เทียบเคียงกันได้ 8. การรังควานกลุ่มหรือคณะใดโดยเฉพาะ เนื่องมาจากเหตุทางการเมือง เชื้อชาติ ชนชาติ ชาติพันธุ์ วัฒนธรรม ศาสนาหรือทางเพศ 9. การบังคับให้บุคคลหายสาบสูญ และ 10. อาชญากรรมอันเป็นการเหยียดผิว

มาตรา... บุคคลใดกระทำการที่รั้มนุชยธรรมอื่น ๆ ซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกันโดยมีเจตนาที่จะก่อให้เกิดความทุกข์ทรมานอย่างร้ายแรงหรือบาดเจ็บทางกายหรือสุขภาพจิต หรือกายอย่างสาหัส เพื่อความประสงค์ต่อการ ดังนี้ 1. การโจมตีที่มีเป้าหมายต่อประชากรพลเรือนอันเป็นการดำเนินการตามหรือส่งเสริม นโยบายของรัฐหรือองค์การที่จะกระทำการโจมตีที่เช่นว่า 2. การทำลายล้าง ให้ความหมายรวมถึง การกำหนดเงื่อนไขเจตนาให้มีผลร้ายต่อการดำรงชีวิต เช่น การทำให้ไม่สามารถเข้าถึงอาหาร และยา 3. การเอาคนลงเป็นทาส หมายถึง การใช้อำนาจใด ๆ หรืออำนาจทั้งหมดที่ติดอยู่กับสิทธิความเป็นเจ้าของในตัวบุคคลและการใช้อำนาจ เช่นว่านั้นในกระบวนการลักลอบค้าบุคคล โดยเฉพาะอย่างยิ่งสตรีและเด็ก 4. การเรนเทศ หรือการบังคับโยกย้ายประชากร หมายถึง การบังคับให้บุคคลที่เกี่ยวข้องต้องพลัดถิ่นจากพื้นที่ซึ่งบุคคลนั้นอยู่โดยชอบด้วยกฎหมาย โดยการขับไล่หรือวิธีการบีบบังคับอื่นๆ โดยปราศจากมูลเหตุที่อนุญาตให้ทำได้ภายใต้

กฎหมายระหว่างประเทศ 5. การทรมาน หมายถึง การเจตนาก่อให้เกิดความเจ็บปวดอย่างรุนแรง หรือความทุกข์ทรมานไม่ว่าทางกายหรือจิตใจ ต่อบุคคลผู้ถูกคุมขัง หรืออยู่ภายใต้การควบคุมของผู้ที่ถูกกล่าวหาว่าทำการทรมาน แต่การทรมานนั้นไม่รวมถึงความเจ็บปวดหรือทุกข์ทรมานที่เกิดจากการลงโทษทางกฎหมายไม่ว่าจะเกิดขึ้นจากการลงโทษนั้น หรือจากผลของการลงโทษก็ตาม 6. การบังคับให้ตั้งครุฑ หมายถึง การกักขังโดยมิชอบด้วยกฎหมายเพื่อบังคับให้หญิงตั้งครุฑ โดยมีเจตนาที่จะให้มีผลต่อองค์ประกอบทางชาติพันธุ์ของประชากร หรือตั้งใจที่จะปฏิบัติอย่างร้ายแรง 7. การรังควาน หมายถึง การลิดรอนสิทธิขั้นพื้นฐานโดยเจตนาและรุนแรง โดยขัดกับกฎหมายระหว่างประเทศ ด้วยเหตุผลของความเป็นเอกลักษณ์ของกลุ่มหรือของหมู่คณะ 8. อาชญากรรมอันเป็นการเหยียดผิวหรือเชื้อชาติ หมายถึง การกรทำอย่างร้ายนุชย์ธรรมเพื่อกดขี่และครอบงำโดยกลุ่มเชื้อชาติกลุ่มหนึ่งเหนือกลุ่มเชื้อชาติอื่นอีกกลุ่มหนึ่ง หรือหลายกลุ่มและกระทำโดยมีเจตนาที่จะคงไว้ซึ่งระบอบนั้น และ 9. การบังคับให้บุคคลสาบสูญ หมายถึง การจับ การคุมขัง หรือการลักพาตัวบุคคล โดยการสนับสนุนหรือการยอมรับ หรือการใช้อำนาจแห่งหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่รัฐ หรือองค์การทางการเมือง โดยมีเจตนาที่จะนำบุคคลเหล่านั้นออกจากการคุ้มครองของกฎหมาย

เอกสารอ้างอิง

- กรมองค์การระหว่างประเทศ. (2551). *ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน Universal Declaration of Human Right*. กรุงเทพฯ: กรมองค์การระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ.
- จรัญ โฆษณานันท์. (2559). *สิทธิมนุษยชนไร้พรมแดน ปรัชญา กฎหมาย และความเป็นจริงทางสังคม Human Rights Without Frontiers: Philosophy, Law and Social Reality*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: นิติธรรม.
- รจนศม สุปกข. (2561). ปัญหาเกี่ยวกับการให้สิทธิทางศาลของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเพื่อคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในประเทศไทย. วารสารผู้ตรวจการแผ่นดิน, 11 (1).
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. (2560, 6 เมษายน). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 134 ตอน 40 ก.
- พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วย คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2560. (2560). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 134 ตอนที่ 123 ก.
- พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2561. (2561). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 135 ตอนที่ 12.

อาดิลัน อูสมมา. (2564). ลิทธิขั้นพื้นฐานในรัฐธรรมนูญอินเดีย: บทสำรวจเบื้องต้น. วารสาร รัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์, 12 ฉบับเพิ่มเติม 2 กรกฎาคม-ธันวาคม 2564.

Legislative Department. *Ministry of Law and Justice, Government of India*. (2022). *The Constitutional of India* (Online) . Available: <https://legislative.gov.in/constitution-of-india> [2022, December 15].

United Nations. (2012). *The Universal Declaration of Human Rights (Online)*. Available: <http://www.un.org/en/documents/udhr/> [2018, 14 September].

